

prof. dr hab. Maciej Witek

PRAGMATYKA

rok akademicki 2025/2026, semestr zimowy

Temat 7:

Presupozycje — próby wyjaśnienia zjawiska

Własności treści (znaczeń) presuponowanych:

1. są związane z KWP;
ale: tzw. *presupozycje konwersacyjne* (Simons 2013);

Własności treści (znaczeń) presuponowanych:

1. są związane z KWP;
ale: tzw. *presupozycje konwersacyjne* (Simons 2013);
2. są przedstawiane jako *to, co dane* (ang. *what is given*);
→ tzw. *implikatury tła* (ang. *background implicatures*);

Własności treści (znaczeń) presuponowanych:

1. są związane z KWP;
ale: tzw. *presupozycje konwersacyjne* (Simons 2013);
2. są przedstawiane jako *to, co dane* (ang. *what is given*);
→ tzw. *implikatury tła* (ang. *background implicatures*);
3. są odwoływalne (w pewnym ograniczonym zakresie);

Własności treści (znaczeń) presuponowanych:

1. są związane z KWP;
ale: tzw. *presupozycje konwersacyjne* (Simons 2013);
2. są przedstawiane jako *to, co dane* (ang. *what is given*);
→ tzw. *implikatury tła* (ang. *background implicatures*);
3. są odwoływalne (w pewnym ograniczonym zakresie);
4. są rzutowalne;
ważne: obserwujemy pewne prawidłowości w rzutowaniu
(→ „filtry” i dziury”);

Własności treści (znaczeń) presuponowanych:

1. są związane z KWP;
ale: tzw. *presupozycje konwersacyjne* (Simons 2013);
2. są przedstawiane jako *to, co dane* (ang. *what is given*);
→ tzw. *implikatury tła* (ang. *background implicatures*);
3. są odwoływalne (w pewnym ograniczonym zakresie);
4. są rzutowalne;
ważne: obserwujemy pewne prawidłowości w rzutowaniu
(→ „filtry” i dziury);
ale: nie każda treść rzutowalna jest przedstawiana jako
to, co dane (→ epitety, zdania przydawkowe opisujące);

Własności treści (znaczeń) presuponowanych:

1. są związane z KWP;
ale: tzw. *presupozycje konwersacyjne* (Simons 2013);
2. są przedstawiane jako *to, co dane* (ang. *what is given*);
→ tzw. *implikatury tła* (ang. *background implicatures*);
3. są odwoływalne (w pewnym ograniczonym zakresie);
4. są rzutowalne;
ważne: obserwujemy pewne prawidłowości w rzutowaniu
(→ „filtry” i dziury);
ale: nie każda treść rzutowalna jest przedstawiana jako
to, co dane (→ epitety, zdania przydawkowe opisujące);
5. podlegają akomodacji (o tym w ramach tego tematu).

Własności treści (znaczeń) presuponowanych:

1. są związane z KWP;
ale: tzw. *presupozycje konwersacyjne* (Simons 2013);
 2. są przedstawiane jako *to, co dane* (ang. *what is given*);
→ tzw. *implikatury tła* (ang. *background implicatures*);
 3. są odwoływalne (w pewnym ograniczonym zakresie);
 4. są rzutowalne;
ważne: obserwujemy pewne prawidłowości w rzutowaniu
(→ „filtry” i dziury);
ale: nie każda treść rzutowalna jest przedstawiana jako
to, co dane (→ epitety, zdania przydawkowe opisujące);
 5. podlegają akomodacji (o tym w ramach tego tematu).
- [!] Oczekujemy, że zadawalająca teoria presupozycji
wyjaśni ww. własności znaczeń presuponowanych.

Presupozycje, czyli założenia:

1. zdań,
2. wypowiedzi (aktów mowy).

Presupozycje, czyli założenia:

1. zdań,
2. wypowiedzi (aktów mowy).

Dwie koncepcje presupozycji:

1. koncepcja presupozycji semantycznych,
2. koncepcja presupozycji pragmatycznych.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Wyjściowa idea (Strawson 1952):

- presuponowanie jest wnioskowaniem pragmatycznym zachowanym po zanegowaniu wyjściowego zdania.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Wyjściowa idea (Strawson 1952):

- presuponowanie jest wnioskowaniem pragmatycznym zachowanym po zanegowaniu wyjściowego zdania.

(1) Stwierdzenie A presuponuje stwierdzenie B
zawsze i tylko wtedy, gdy:

(a) jeśli A jest prawdziwe, to B jest prawdziwe,

(b) jeśli A jest fałszywe, to B jest prawdziwe.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

(2) Zdanie A semantycznie presuponuje zdanie B
(tj. $\mathbf{A} \gg_s \mathbf{B}$) zawsze i tylko wtedy, gdy:

(a) $A \Vdash B$,

(b) $\sim A \Vdash B$.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

- (2) Zdanie A semantycznie presuponuje zdanie B
(tj. $\mathbf{A} \gg_s \mathbf{B}$) zawsze i tylko wtedy, gdy:
- (a) $A \Vdash B$,
 - (b) $\sim A \Vdash B$.

Przykład:

- (3) Mariola rzuciła palenie.
- (4) Mariola nie rzuciła palenia.
- (5) Mariola do tej pory paliła.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P_1 KPS prowadzi do rewizjonizmu logicznego.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P_1 KPS prowadzi do rewizjonizmu logicznego.

(3) Mariola rzuciła palenie.

(4) Mariola nie rzuciła palenia.

(5) Mariola do tej pory paliła.

Jeśli (5) jest fałszywe,
to (3) oraz (4) nie są ani prawdziwe, ani fałszywe.

→ logika trójwartościowa
lub logika z lukami prawdziwościowymi

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P_1 KPS prowadzi do rewizjonizmu logicznego.

(3) Mariola rzuciła palenie.

(4) Mariola nie rzuciła palenia.

(5) Mariola do tej pory paliła.

Np. odrzucamy zasadę wyłączonego środka (\rightarrow ZWŚ):

(6) Mariola rzuciła palenie lub nie rzuciła palenia. ZWŚ

Jeśli rzuciła palenie, to do tej pory paliła. (2a)

Jeśli nie rzuciła palenia, to do tej pory paliła. (2b)

Zatem Mariola do tej pory paliła.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₁ KPS prowadzi do rewizjonizmu logicznego.

(3) Mariola rzuciła palenie.

(4) Mariola nie rzuciła palenia.

(5) Mariola do tej pory paliła.

Np. odrzucamy **MTT** lub **MPP**:

(7) **Jeśli Mariola rzuciła palenie, to do tej pory paliła. (2b)**
Mariola nie paliła do tej pory.
Zatem Mariola nie rzuciła palenia.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₁ KPS prowadzi do rewizjonizmu logicznego.

(3) Mariola rzuciła palenie.

(4) Mariola nie rzuciła palenia.

(5) Mariola do tej pory paliła.

Np. odrzucamy **MTT** lub **MPP**:

(7) **Jeśli Mariola rzuciła palenie, to do tej pory paliła.** (2b)

* **Mariola nie paliła do tej pory.**

Zatem Mariola nie rzuciła palenia.

Jeśli Mariola nie rzuciła palenia, to do tej pory paliła. (2b)

* **Zatem** Mariola do tej pory paliła.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₂ Z punktu widzenia KPS nie można zaprzeczyć
presupozycjom bez popadania w sprzeczność.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₂ Z punktu widzenia KPS nie można zaprzeczyć presupozycjom bez popadania w sprzeczność.

(8) Mariola nie rzuciła palenia. Ona nigdy nie paliła.

(9) * Mariola do tej pory paliła. Ona nigdy nie paliła.

Rozwiązanie *ad hoc*:

- dwuznaczność negacji

→ zwykła negacja vs negacja odwołująca presupozycje
(→ rodzaj negacji metajęzykowej)

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problem:

P₂ Z punktu widzenia KPS nie można zaprzeczyć presupozycjom bez popadania w sprzeczność.

(8) Mariola nie rzuciła palenia. Ona nigdy nie paliła.

(9) * Mariola do tej pory paliła. Ona nigdy nie paliła.

Rozwiązanie *ad hoc*:

- dwuznaczność negacji
 - zwykła negacja vs negacja odwołująca presupozycje (→ rodzaj negacji metajęzykowej)

Ale: Brak potwierdzenia przez badania nad językami
(*no cross-linguistic evidence*).

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₃ KPS nie radzi sobie z objaśnieniem podatności presupozycji na uchYLENIE.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P_3 KPS nie radzi sobie z objaśnieniem podatności presupozycji na uchYLENIE.

Przyczyna P_3 :

- wnikanie logiczne jest relacją inwariantną ze względu na kontekst.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P_3 KPS nie radzi sobie z objaśnieniem podatności presupozycji na uchYLENIE.

(10) Zenek nie będzie żałował, że się ożenił.

(11) Zenek ożenił się.

K_1 : Wiadomo, że Mariola zerwała z Zenkiem.

K_2 : Wiadomo, że żona Zenka otrzymała dobrze płatną pracę.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₃ KPS nie radzi sobie z objaśnieniem podatności presupozycji na uchYLENIE.

(10) Zenek nie będzie żałował, że się ożenił.

(11) Zenek ożenił się.

K₁: Wiadomo, że Mariola zerwała z Zenkiem.

K₂: Wiadomo, że żona Zenka otrzymała dobrze płatną pracę.

K₂: (10) >> (11)

K₁: ~~(10) >> (11)~~

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₄ KPS nie radzi sobie z objaśnieniem zjawiska rzutowania.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₄ KPS nie radzi sobie z objaśnieniem zjawiska rzutowania.

(12) Albo Mariola rzuciła palenie, albo Piotr z nią zerwał.

(13) Mariola rzuciła palenie.

(14) Ktoś rzucił palenie.

(15) Mariola do tej pory paliła.

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₄ KPS nie radzi sobie z objaśnieniem zjawiska rzutowania.

(12) Albo Mariola rzuciła palenie, albo Piotr z nią zerwał.

(13) Mariola rzuciła palenie.

(14) Ktoś rzucił palenie.

(15) Mariola do tej pory paliła.

(13) ||— (14) **oraz** (13) >> (15).

Nie jest tak, że (12) ||— (14); **ale** (12) >> (15)!

1. koncepcja presupozycji semantycznych (KPS)

Problemy:

P₄ KPS nie radzi sobie z objaśnieniem zjawiska rzutowania.

(12) Albo Mariola rzuciła palenie, albo Piotr z nią zerwał.

(13) Mariola rzuciła palenie.

(14) Ktoś rzucił palenie.

(15) Mariola do tej pory paliła.

(13) ||— (14) **oraz** (13) >> (15).

Nie jest tak, że (12) ||— (14); **ale** (12) >> (15)!

Jak to wyjaśnić, skoro **nie jest tak, że** (12) ||— (13) ?

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wyjściowa idea (Stalnaker, 1973, 1974, 2002, 2014):
presupozycja jest założeniem nadawcy wypowiedzi;
to pewna postawa propozycjonalna nadawcy.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wyjściowa idea (Stalnaker, 1973, 1974, 2002, 2014):
presupozycja jest założeniem nadawcy wypowiedzi;
to pewna postawa propozycjonalna nadawcy.

„*M* presuponuje, że *p*”

znaczy tyle, co

„*M* przyjmuje, że sąd, że *p*, należy do zbioru sądów
wzajemnie podzielanych przez uczestników konwersacji”,

czyli

„*M* przyjmuje, że sąd, że *p*, należy do CG”.

CG – *common ground*

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wersja Kartunena:

(16) Wypowiedź A presuponuje pragmatycznie sąd B zawsze i tylko wtedy, gdy sformułowanie wypowiedzi A jest **stosowne** (ang, *appropriate*) jedynie wtedy, gdy sąd B należy do zbioru przekonań wzajemnie podzielanych przez uczestników sytuacji konwersacyjnej.

→ Karttunen 1974

→ Presupozycje wypowiedzi są tożsame lub związane z warunkami jest stosownego sformułowania.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wersja Kartunena:

- (17) Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy sąd NADAWCA MA SIOSTRĘ należy do CG.
- (18) Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA należy do CG.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wersja Stalnakera:

- (17') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy presuponuje się sąd MAM SIOSTRĘ.
- (18') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy presuponuje się sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wersja Stalnaker:

- (17') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy presuponuje się sąd MAM SIOSTRĘ.
- (18') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy presuponuje się sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA.

Karttunen i Stalnaker łączą pojęcia *presupozycji* i *stosowności*.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wersja Stalnaker:

- (17') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy presuponuje się sąd MAM SIOSTRĘ.
- (18') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy presuponuje się sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA.

Kartunen i Stalnaker łączą pojęcia *presupozycji* i *stosowności*.

Kartunen (1974) definiuje pierwsze za pomocą drugiego; tymczasem Stalnaker (2002, 2014) definiuje pojęcie *stosowności* za pomocą pojęcia presupozycji.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wersja Simons *et al.* 2010:

- (17'') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy sąd MAM SIOSTRĘ nie jest *at-issue*.
- (18'') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA nie jest *at-issue*.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Wersja Simons *et al.* 2010:

- (17'') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy sąd MAM SIOSTRĘ nie jest *at-issue*.
- (18'') Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA nie jest *at-issue*.

Główna maksyma stosowności:

Nie komunikuj w tle (tj. przez presupozycję rozumianą jako *background implicature*) tego, co jest *at-issue*, tj. tego, co odnosi się do aktualnie rozważanego pytania (ang. *Current Question Under Discussion*).

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Mamy przynajmniej trzy wersje KPP, które łączą pojęcie *presupozycji* z pojęciem *stosowności* (ang. *appropriateness*):

- A. wersja Kartunena,
- B. wersja Stalnaker,
- C. wersja Simons.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Mamy przynajmniej trzy wersje KPP, które łączą pojęcie *presupozycji* z pojęciem *stosowności* (ang. *appropriateness*):

- A. wersja Kartunena,
- B. wersja Stalnaker,
- C. wersja Simons.

presupozycja wypowiedzi
jako kontekstowy *warunek jej stosowności* ($\rightarrow A$)

versus

presupozycja wypowiedzi
jako treść prezentowana jako *to, co dane* ($\rightarrow B, C$)

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

- (17) Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy sąd NADAWCA MA SIOSTRĘ należy do CG.
- (18) Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA należy do CG.

Reguły stosowności:

- są pragmatyczne,
- wyznaczają presupozycje mówiącego;

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

- (17) Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy sąd NADAWCA MA SIOSTRĘ należy do CG.
- (18) Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA należy do CG.

Reguły stosowności:

- są pragmatyczne,
- wyznaczają presupozycje mówiącego;
- **pytanie**: czy ich zbiór jest rekurencyjnie definiowalny?

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

- (17) Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Moja siostra ma nowe mieszkanie” jedynie wtedy, gdy sąd NADAWCA MA SIOSTRĘ należy do CG.
- (18) Można **stosownie** sformułować twierdzenie za pomocą zdania „Mariola rzuciła palenie” jedynie wtedy, gdy sąd MARIOLA DOTYCHCZAS PALIŁA należy do CG.

Reguły stosowności:

- są pragmatyczne,
- wyznaczają presupozycje mówiącego;
- wypowiedź, której presupozycje są **niespełnione**, nie jest luką prawdziwościową, ale jest **niestosowna**.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Problem:

- bardzo trudno powiedzieć coś niestosownego;
- niektóre presupozycje są informatywne, czyli są przyswajane (ang. *accommodated*; Lewis 1979).

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Problem:

- bardzo trudno powiedzieć coś niestosownego;
- niektóre presupozycje są informatywne, czyli są przyswajane (ang. *accommodated*; Lewis 1979).

(19) Jeśli w chwili t sformułowano twierdzenie, które można ocenić jako stosowne jedynie pod warunkiem, że spełniona jest presupozycja P , a presupozycja P nie jest spełniona w chwili bezpośrednio poprzedzającej t , to *ceteris paribus* presupozycja P staje się spełniona w chwili t (czyli sąd P staje się częścią CG w chwili t).

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Problem:

- bardzo trudno powiedzieć coś niestosownego;
- niektóre presupozycje są informatywne, czyli są przyswajane (ang. *accommodated*; Lewis 1979).

(19) Jeśli w chwili t sformułowano twierdzenie, które można ocenić jako stosowne jedynie pod warunkiem, że spełniona jest presupozycja P , a presupozycja P nie jest spełniona w chwili bezpośrednio poprzedzającej t , to *ceteris paribus* presupozycja P staje się spełniona w chwili t (czyli sąd P staje się częścią CG w chwili t).

Należy odróżnić:

- kontekst sformułowania wypowiedzi,
- kontekst oceny wypowiedzi.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Problem:

- bardzo trudno powiedzieć coś niestosownego;
- niektóre presupozycje są informatywne, czyli są przyswajane (ang. *accommodated*).

(20) Przepraszam za spóźnienie.

Musiałem odebrać siostrę z lotniska.

(21) Karol kontynuuje naukę niemieckiego.

(22) Żałuję, że nie mogę ci pomóc.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Problem:

- bardzo trudno powiedzieć coś niestosownego;
- niektóre presupozycje są informatywne, czyli są przyswajane (ang. *accommodated*).

(20) Przepraszam za spóźnienie.

Musiałem odebrać siostrę z lotniska.

(21) Karol kontynuuje naukę niemieckiego.

(22) Żałuję, że nie mogę ci pomóc.

Idea:

- asertywne akty mowy (\rightarrow twierdzenia) są funkcjami z CG w CG:

$$\vdash : \{CG\} \rightarrow \{CG\}$$

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Problem:

- bardzo trudno powiedzieć coś niestosownego;
- niektóre presupozycje są informatywne, czyli są przyswajane (ang. *accommodated*).

(20) Przepraszam za spóźnienie.

Musiałem odebrać siostrę z lotniska.

(21) Karol kontynuuje naukę niemieckiego.

(22) Żałuję, że nie mogę ci pomóc.

Idea:

- zatem można uaktualnić CG nie tylko o to, co się stwierdza, ale również o to, co się presuponuje.

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Problem:

- bardzo trudno powiedzieć coś niestosownego;
- niektóre presupozycje są informatywne, czyli są przyswajane (ang. *accommodated*).

(20) Przepraszam za spóźnienie.

Musiałem odebrać siostrę z lotniska.

(21) Karol kontynuuje naukę niemieckiego.

(22) Żałuję, że nie mogę ci pomóc.

Ale:

- jak to działa?

2. koncepcja presupozycji pragmatycznych (KPP)

Problem:

- bardzo trudno powiedzieć coś niestosownego;
- niektóre presupozycje są informatywne, czyli są przyswajane (ang. *accommodated*).

(20) Przepraszam za spóźnienie.

Musiałem odebrać siostrę z lotniska.

(21) Karol kontynuuje naukę niemieckiego.

(22) Żałuję, że nie mogę ci pomóc.

Stalnaker 2002:

- podobnie jak maksymy konwersacyjne, reguły stosowności mogą być wykorzystywane...
- ... tj. przestrzegane [(20), (21)] lub eksploatowane [(22)]
(→ Kasjanowicz 2020)

Przypomnienie

presupozycja wypowiedzi
jako kontekstowy *warunek jej stosowności* (\rightarrow Karttunen)

versus

presupozycja wypowiedzi jako treść
prezentowana jako *to, co dane* (\rightarrow Stalnaker, Simons)

Przypomnienie

presupozycja wypowiedzi
jako kontekstowy *warunek jej stosowności* (\rightarrow Karttunen)

versus

presupozycja wypowiedzi jako treść
prezentowana jako *to, co dane* (\rightarrow Stalnaker, Simons)

Interesujące pytanie

- Jak wygląda akomodacja w sensie Stalnackera?

Przypomnienie

presupozycja wypowiedzi
jako kontekstowy *warunek jej stosowności* (\rightarrow Karttunen)

versus

presupozycja wypowiedzi jako treść
prezentowana jako *to, co dane* (\rightarrow Stalnaker, Simons)

Interesujące pytanie

- Jak wygląda akomodacja w sensie Stalnackera?

Lewis: *Accommodation is a context-fixing process.*

Stalnaker: *Accommodation is a context-adjusting process.*

KPS i KPP udzielają dwóch różnych odpowiedzi na pytanie o źródła presupozycji (→ ang. *triggering problem*).

- Skąd biorą się presupozycje?
- Dzięki czemu zdanie lub wypowiedź presuponuje to, co presuponuje?

KPS i KPP udzielają dwóch różnych odpowiedzi na pytanie o źródła presupozycji (→ ang. *triggering problem*).

- Skąd biorą się presupozycje?
- Dzięki czemu zdanie lub wypowiedź presuponuje to, co presuponuje?

KPS:

Presupozycje zdań są ich własnościami semantycznymi; rozpoznajemy je dzięki naszej kompetencji semantycznej.

(Heim 1983; van der Sandt 1992; von Stechow 2008; García-Carpintero 2016, 2020)

KPS i KPP udzielają dwóch różnych odpowiedzi na pytanie o źródła presupozycji (→ ang. *triggering problem*).

- Skąd biorą się presupozycje?
- Dzięki czemu zdanie lub wypowiedź presuponuje to, co presuponuje?

KPP:

Presupozycje wypowiedzi są ich własnościami pragmatycznymi (→ ang. *background implicatures*); należy je wyjaśnić odwołując się nie do *specyficznych* reguł konkretnych języków, ale do *ogólnych* reguł rządzących komunikacją jako taką (→ paradygmat grice'owski).

(Stalnaker 1999, 2002, 2014; Simons 2013a; Beaver et al. 2017; Geurts 2017)

Warto zapamiętać:

- własności treści presuponowanych;
- KPS – jej główne idee, jej zalety i 4 problemy;
- KPP – jej główne idee i motywacje;
- presupozycje jako przekonania o CG;
- 3 wersje KPP; pojęcia *presupozycji* i *stosowności*;
- informatywne presupozycje i mechanizm akomodacji;
- pytanie o źródła presupozycji.